

Sayı: 5534
Tarih: 17.05.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Kürt dili, binlerce yıllık bir geçmişe sahip olup, Kürt halkının kimliğinin temel taşlarından biridir. Kürtçenin tarihsel önemi, sadece bir iletişim aracı olmasının ötesinde, Kürt halkının kültürel, edebi ve sanatsal mirasının taşıyıcısı olmasından kaynaklanmaktadır. Kürtçenin edebi zenginliği, Ahmedê Xanî, Melayê Cizîrî, Feqiyê Teyran gibi büyük yazar ve şairlerin eserlerinde açıkça görülmektedir. Ahmedê Xanî'nin "Mem û Zîn" adlı eseri, Kürt edebiyatının en önemli yapıtlarından biri olarak kabul edilmektedir ve Kürt kültürünün zenginliğini gözler önüne sermektedir. Ancak milyonlarca Kürdün yaşadığı Türkiye'de, Kürtçe uzun yıllar boyunca inkâr, baskı ve yasaklamalarla karşı karşıya kalmıştır. 1925 tarihli Şark Islahat Planı ve 1934 tarihli İskân Kanunu gibi yasalar, Kürtçenin kamusal alanda kullanımını ciddi şekilde kısıtlamıştır. Bu politikalar, Kürt dilinin gelişimini engellemiş ve Kürt kültürüne çok ciddi zararlar vermiştir. Bugün de Kürt dili ve kültürü üzerindeki baskılar aynı yoğunlukta devam etmekte ve asimilasyon politikaları hayata geçirilmektedir. Siyasi iktidar ve onların yönetsel aygıtı gibi işlev gören yapılar tarafından Kürtçe ve çok dilli çalışmaları engellemekte, Kürtçe yayın yapan TV kanalları, gazeteler, dergi ve ajanslar, Kürtçe eğitim veren kreşler, enstitü ve dernekler kapatılmakta, Kürtçe sinema ve tiyatro yapan kişi ve kurumlar hedef alınmaktadır. 2006 yılından bu yana kabul edilen ve her yıl 15 Mayıs tarihinde kutlanan Kürt Dil Bayramı gününde başta anadilde eğitim talebi olmak üzere "Kürt dili"nin önündeki anayasal ve yasal engellerin tespit edilmesi ve bu tespitler neticesinde gereken düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

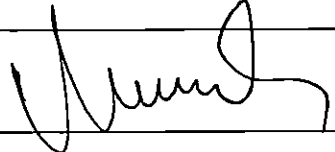
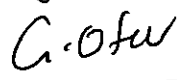
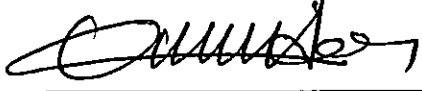
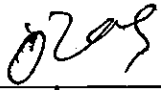
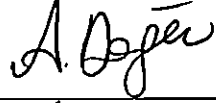
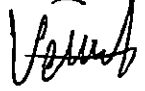
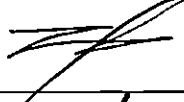
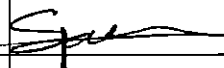
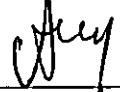
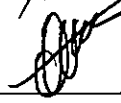
Dil, insanlık tarihinin gelişiminde daima en temel ve en etkili iletişim araçlarından biri olmuştur. İnsanlar ve toplumlar, dili kullanarak düşüncelerini, duygularını ve bilgilerini ifade ederler. Dil, sadece bir iletişim aracı olmaktan öte, kültürlerin, toplumların ve bireylerin kimliklerinin oluşmasında ve korunmasında kritik bir rol oynar. Bu anlamda dilin gelişmesi, kurallarının oluşması, düşüncelerin net bir şekilde ifade edilmesine olanak tanır. Dil sayesinde, karmaşık düşünceler ve soyut kavramlar anlaşılır bir düzleme oturur. Bu sayede dil, sadece bireyler arası iletişimi değil, aynı zamanda toplumsal anlaşmayı ve iş birliğini de mümkün kılar. Diller aynı zamanda birer kültürel miras taşıyıcılarıdır. Efsaneler, hikayeler, şarkılar, deyimler ve atasözleri, dil aracılığıyla nesilden nesile aktarılır. Toplumlar tarihlerini, değerlerini ve geleneklerini dil sayesinde korur ve geliştirirler. Bu açıdan değerlendirildiğinde dilin korunması, kültürel çeşitliliğin ve insanlığın zengin mirasının korunması anlamına gelir. Dünyada birçok dil, yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Dilin kaybolması, o dili konuşan toplumun kültürel mirasının da kaybolması demektir. Bu nedenle, dillerin korunması ve geliştirilmesi için çaba göstermek, tüm insanlığın ortak sorumluluğudur.

Kürt dili de binlerce yıllık bir geçmişe sahip olup, Kürt halkının kimliğinin temel taşlarından biridir. Kürtçenin tarihsel önemi, sadece bir iletişim aracı olmasının ötesinde, Kürt halkının kültürel, edebi ve sanatsal mirasının taşıyıcısı olmasından kaynaklanmaktadır. Kürtçenin edebi zenginliği, Ahmedê Xanî, Melayê Cizîrî, Feqiyê Teyran gibi büyük yazar ve şairlerin eserlerinde açıkça görülmektedir. Ahmedê Xanî'nin "Mem û Zîn" adlı eseri, Kürt edebiyatının en önemli yapıtlarından biri olarak kabul edilmektedir ve Kürt kültürünün zenginliğini gözler önüne sermektedir. Ancak milyonlarca Kürdün yaşadığı Türkiye'de, Kürtçe uzun yıllar boyunca inkâr, baskı ve yasaklamalarla karşı karşıya kalmıştır. 1925 tarihli Şark İslahat Planı ve 1934 tarihli İskân Kanunu gibi yasalar, Kürtçenin kamusal alanda kullanımını ciddi şekilde kısıtlamıştır. Bu politikalar, Kürt dilinin gelişimini engellemiş ve Kürt kültürüne çok ciddi zararlar vermiştir. Bugün de Kürt dili ve kültürü üzerindeki baskılar aynı yoğunlukta devam etmekte ve asimilasyon politikaları hayata geçirilmektedir. Siyasi iktidar ve onların yönetsel aygıtı gibi işlev gören yapılar tarafından Kürtçe ve çok dilli çalışmaları engellemekte, Kürtçe yayın yapan TV kanalları, gazeteler, dergi ve ajanslar, Kürtçe eğitim veren kreşler, enstitü ve dernekler kapatılmakta, Kürtçe sinema ve tiyatro yapan kişi ve kurumlar hedef alınmaktadır. Yine Türkiye'de yüzbinlerce yurttaşın konuştuğu Kürtçe'nin Kirmançki (Zazaki) lehçesi UNESCO'nun 'Tehlike Altındaki Dünya Dilleri Atlası'na göre; Tehlike altında olan diller arasında bulunmaktadır.

Kürt dili üzerindeki engellerin baskı, inkâr ve asimilasyon politikalarının tespit edilerek önlenmesi aynı zamanda Türkiye'nin kültürel çeşitliliğine ve zenginliğine de büyük bir katkı sunacaktır. Yine Kürt Dil Bayramı'nın resmi olarak tanınması, Türkiye'nin kültürel zenginliğinin en önemli parçalarından olan Kürtçe'nin korunmasına ve gelişmesine de ciddi katkılar sunacaktır. Dünyada da pek çok ülke, çok kültürlü ve çok dilli yapısını geliştirmek ve korumak adına benzer bayramları resmi olarak tanımaktadır. İspanya'da Katalanca ve Baskça

gibi yerel dillerin kutlandığı resmi bayramlar bulunmaktadır. Bu tür uygulamalar, yerel dillerin yaşatılması ve kültürel çeşitliliğin korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye'nin de benzer bir adım atarak Kürt Dil Bayramı'nı resmi olarak tanınması, uluslararası alanda olumlu bir örnek teşkil edecektir. Kürt Dil Bayramı'nın resmi olarak tanınması, aynı zamanda Türkiye'nin demokratikleşme sürecine, kültürel çeşitliliğin korunmasına ve toplumsal barışa katkı sağlayacaktır.

Bu bağlamda; Kürtçe üzerindeki baskıların kaldırılması, Kürtçenin korunması ve geliştirilmesi için gereken adımların atılması, Kürt Dil Bayramı'nın resmi olarak tanınması ve kutlanması, "Kürt dili"nin önündeki anayasal ve yasal engellerin tespit edilmesi ve bu tespitler neticesinde gereken düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla meclis araştırması açılması elzemdir.

1.	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	